

Melvius

BALLET DOMMAGE

Fake News in Nergenshuizen

Pieter T'Jonck
Gezien op 14 september 2019
Citadel Diest

In 'Melvius', een voorstelling in open lucht van 'Ballet Dommage' -gratis bovendien- zien we wat er gebeurt als een grote ramp wordt aangekondigd.Hoe iedereen daarover dan een mening heeft en zich een houding aanmeet. Tot blijkt dat de ramp misschien alleen maar een verzinsel was. *Fake news*, maar dan in een *fantasy*-jasje.

18 SEPTEMBER 2019

Terwijl het publiek een plaatsje zoekt op een geïmproviseerde, half cirkelvormige tribune op het centrale plein van de Citadel van Diest, komt een vrouw op een step voorbij. Haar hoge hoed, gekke haardracht en wijde jas kondigen de stoet van wel twintig man aan die even later met veel gedruis het plein opkomt.

Sommigen gaan te voet, andere fietsen, een enkele vrouw wordt op een wagentje rondgereden. Ze zijn al even buitenissig uitgedost als de verkenner op de step, met kostuums gemaakt van te grote jassen, verknipte kledij of verkeerd gebruikte stropdassen. Als ze halt houden zingen ze een lied, in een vreemd taaltje. Dit lijkt wel een middeleeuws wagenspel. Dat beeld stond Katrien Valckenaers en Maxim Storms, die deze voorstelling bedachten ook voor ogen.

De vrouw op het karretje neemt het woord, met een geïmproviseerde megafoon van goudkleurig karton. Dit gezelschap zal 'de kronieke' vertellen van een plein dat bedreigd werd door een groot gevaar, dat luistert naar de naam Melvius. Alles in datzelfde rare taaltje, dat geen Oud-Nederlands is, maar ook geen taal van vandaag. Alsof het verhaal zich in een onbestemde, maar andere tijd afspeelde.

Dat verhaal wordt in vijf schuifjes, 'kronieken' op een goed uur uit de doeken gedaan. Talloze personages van een kleine stad of gemeenschap passeren de revue, maar het zijn haast steeds dezelfde vier spelers (naast Valckenaers en

Storms zelf zijn dat Greet Jacobs en Wanda Eyckerman) die de hoofdrollen waarnemen. Een andere pruik of jas en een ander accent volstaan om te verduidelijken wie we nu weer voor ons zien.

Psychologie speelt hier immers geen rol: dit is vanaf het eerste moment een groteske, een karikaturaal portret van een samenleving die ondanks de schelle kleuren en grote gebaren verdacht goed op de onze lijkt. De geest van Michel De Ghelderode is niet zo heel ver weg.

Dit is van het eerste moment een groteske, een karikaturaal portret

In de eerste kroniek merken enkele dorpelingen iets vreemds op: er trilt iets onder de grond en er is een ‘krak’. Dat gerucht gaat rond als een lopend vuurtje, en al gauw zwelt het aan tot berichten over een enorme rampspoed, een ‘kwel’ die op komst is. . Niet iedereen gaat daarin mee: sommigen merken op dat de ‘krak’ er een jaar eerder ook al was. Maar het baat niets: al gauw grijpt een psychose om zich heen. Een potsierlijk onderzoek van overheidsdiensten gooit olie op het vuur.

De hele maatschappelijke poppenkast passeert hier, als in een Middeleeuws wagenspel, de revue: de non (de geestelijkheid), hoogwaardigheidsbeklederes, verzetsstrijders en gewone lieden worden hier allen in grove borstelstreken geschetst.

In ‘Kronieke twee’ kan de Overheid zich niet meer onbetuigd laten. Een officiële mededeling laat weten dat ‘het erg kwampen zal’. ‘Melvius’ is de naam. Meteen wordt de samenleving opgedeeld in zij die voorrang krijgen bij redding en zij die het zelf maar moeten zien te rooien. Zonder opgave van redenen trouwens. Velen slaan op de vlucht, maar een oude vrouw verzaakt daar aan, en de non wil het kwaad zelfs in de ogen kijken. De rijken tikken een helikopter op de kop.

De verrassing is ‘kronieke’ drie. De vrouw op de kar kondigt aan dat we Melvius nu zullen zien. Waarop er minutenlang niets gebeurt. Nu keert het volk terug, en begint zich luidop vragen te stellen. Maar de discussie wordt meteen niet weinig verstoord door een razende reporter in een knalrood autootje die het plein oprijdt en vragen gaat stellen aan de nog half sprakeloze bewoners. Uiteindelijk legt de overheid de bevolking op om het verhaal te vergeten. Pikant detail: bij hun speech spreken de notabelen het volk toe met hun rug naar het publiek, alsof wij, toeschouwers, mee schuldig waren aan de doofpotoperatie.

Vier dorpelingen blijven daarna hoofdschuddend nakaarten over wat hen overkomen is. Maar ze komen er niet meer uit. Wat hadden ze nu toch gedacht of gezien? Dat weten ze, na alle kabaal en spektakel zelf niet meer. Tijd voor de bonte stoet om stilletjes af te druipen dus.

‘Melvius’ is een bijzonder leuk spektakel: de visuele vondsten, sketches en woordgrappen worden in hoog tempo afgevuurd, met een bewonderenswaardige efficiëntie. Hoe geïmproviseerd kostuums en rekwisieten ook lijken, ze roepen haast zonder uitzondering overtuigend een personage op.

Vooral kinderen zullen hier van smullen, maar de voorstelling zal ook volwassenen bij tijd en wijle toch doen nadenken. De hysterie die in dit verhaal om zich heen grijpt, lijkt immers als twee druppels water op de manier waarop

vandaag onbenullige onzin plots tot de hoogste waarheid én jobstijding uitgeroepen wordt. Ook al speelt Melvius zich dan af in een onbestemde tijd, in een dorp met de naam Nergenshuizen.

(Met dank aan Barbara T'Jonck voor notities en bedenkingen)